

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

— A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE —

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és oszúrtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szávanként 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések oldós árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári oheque-számla 10,489. szám.

A mesebeli kigyó.

A mesebeli kigyónak, — a melyet eddig ugyan még senki se látott, de létezéséről mindenki meg van győződve — az a sajátja, hogy akárhányszor levágják a fejét, mindig másik nő helyette, a mely az előbbihez hasonlóan szórja szét mérges tajtékát...

Ilyen mesebeli, — vagy inkább valóságbeli — kigyó nálunk a társadalom betegségének nagy kérdése, melyet már hírlapi cikkekben, apró satirikus észrevételekben, nyilvános felolvasásokban — számtalanszor megvilágítottunk, megvitattunk, melyre ugy magán körökben, mint a nyilvánosság színe előtt néha irgalmatlanul rámutattunk, olykor enyhébb, gyakran radikálisabb gyógyszereket ajánlottunk, a nélkül, hogy a bajt kiirtani, vagy bár csökkenteni is képesek lettünk volna, — mert újra és mindig megnőtt a mérget tajtékzó feje, mint a mesebeli tengeri kigyónak...

Olykor ámitgattuk magunkat; kételyeink támadtak, vajjon nem tulsötét pessimizmusban hozzuk-e meg elfogult ítéletünket? E kételyeinkben megerősített a társadalom maga, mely néha nyugodt volt, mint a tenger felszíne vihar előtt; nem árulta el a betegségét, nem emelte fel hívó szózatát a kórt megállapító orvos után. De a mint a legkisebb szellő hullámszamba hozta, a mint sima tükréről a nyugodtság látszata eltűnt, — mindjárt mutatkoztak a mélyén lappangó sebek, melyeket a hullámszám a legcsekélyebb alkalmaknál is a felszínre dobott.

Ez megerősített bennünket abban a meggyőződésben, hogy a baj és a betegség — akut jellegű ugyan, de csak időszakos sajgásában jelentkezik feltűnőbbben és általánosan észrevehetően; és miután eddig minden kísérletünk a betegség enyhítésére vagy megszüntetésére meddő maradt, már-már belefáradtunk a küzdelembe és átengedtük magunkat annak a tespedésnek, indolenciának, mely a mi szegény, beteg társadalomunknak egyik legjellegzetesebb kórismérve.

Ebből a tespedésből, közönyből, mondhatnók csüggettségből hirtelen felrázott bennünket egy szózat, mely viharként zúgott végig a szerdán tartott

vármegyei közigazgatási ülésen; olyan embernek, olyan határozott egyéniségnek az ajkáról hangzott ez a szózat, aki nem csak gondolkozó, önálló szellemi képességével, de rendezett vagyoni, független állásánál fogva is számot és jogot tarthat arra, hogy szózata abból a szűkebb körből, — a vármegyeháza kisterméből — messze el fog hangzani és hatni s nagy jelentőségénél fogva, nemcsak gondolatokkal, de tettekkel is meg fogja termékenyíteni azt a társadalmat, melyről ez a nagy kaliberű tehetség nyilvánosan bevallotta — a kóros állapotot...

Dr Várentsik Ferenc, vármegyénk nagytehetségű tiszti ügyésze, — hinni akarjuk nem személyes motívumokból, hanem benső nemes inspirációból — szóvá tette a jelzett ülésen, társadalomunk züllött állapotát és bár csak vázlatosan mutatott rá, kereste és kutatta az okot, miért igyekeznek a kir. pénzügyi hivatalnokai kar tagjai, ilteni pozíciójukból, áthelyezési kérvények alapján menekülni?

Konkrét esetül kilenc tisztviselőt említett, a kikről eddig értesülést nyert és a kik iránt érdeklődött.

Miután a kérdés nem direkte hozzánk intéztetett, indiscretió lenne részünkről erre választ adni, de ha mégis tesszük, kizárólag azért történik, mert a kérdés a nyilvánosság előtt hangzott el, joga van tehát a nyilvánosságnak is hozzá.

Eltekintve a concret esetektől, melyekben talán a minden tisztviselőnek természetes törekvését, a haladással kapcsolatos anyagi előnyök után való vágyat fogadhatnók el a legegyszerűbb és legemberibb cskul, kijelenthetjük bátran, hogy ez a vágy többé-kevésbé minden ide vetődött emberben feltámad, a kit a családi élet idekötő gyökérszála nem tartanak erősen lekötve. Az ok ismét nagyon egyszerű, mert ez a mi nagy beteg társadalomunk nemcsak osztályokra, kasztokra, hanem már családokra, sőt egyénekre is oszlik, a melyekben nemcsak a féljes idegenek, de már az ugynevezett „bennszülöttek“ is idegeneknek érzik magukat. — Mert ez a mi beteg társadalomunk csak a külsőségeknek, a látszatnak él, nincs benső tartalma, lelke, valódi műveltsége, mely a társadalmi közös meg-

élhetés nélkülözhetlen kelléke; mert hermetice elzárja magát és kicsinylésével távol tudja magától tartani azokat az elemeket, a kik idegenből jöve, képtelenek elviselni az izoláltság kínos napjait és a kikben rövid itt tartózkodás után már önkéntelenül felébred a minél előbb való szabadulási vágy.

Ne áltassuk magunkat; ne helyezkedjünk a tagadás álláspontjára, mert akkor a tények megcáfolnak bennünket; nemcsak a sporadikusan fellépő, de az általános panaszokat is halljuk nap-nap után és ha még egy olyan erkölcsi és szellemi fölénnyel bíró individualitás, mint Dr Várentsik Ferenc is felemeli ellene panaszhangját, akkor a baj már nemcsak rövid átmenetű, hanem állandó jellegű, akkor annak orvoslására meg kell keresnünk és meg is kell találnunk az ellenszerét.

És ez nem is olyan nagy, nem is olyan nehéz feladat; le kell rombolni minden választalat, mely az embert az embertől megkülönbözteti és elválasztja; nem kell félni, hogy a műveletlenebb, szellemi képességekre, vagyoni helyzetére, szegényebb osztály akkor majd meg feledkezik arról a tiszteletről, melylyel a felette állónak feltétlenül tartozik; ellenkezőleg megtanulja majd szeretni és ez a szeretet önkéntelen tiszteletet parancsol; olyan tiszteletet, mely sokkal becsületesebb, őszintebb és tartósabb, mint az érdeksugalta rabszolgai meghunyászkodás

És ha a kisebb ember érezni fogja, hogy a nagyobb és magasabb állásu nem vonakodik hozzá becsületes emberszeretettel leereszkedni, mindenesetre igyekezni majd — merő hálából — hozzá felemelkedni.

És ha majd mindenki — aki erre tisztességes viselkedéssel, becsületes munkálkodással rászolgál — megtalálja a helyét az ekként reorganizált társadalomban, akkor bizonyynyal apadni fog azoknak a száma, akik itt kényelmetlenül, idegenül érezvén magukat, innen hova előbb elmenekülni igyekeznek. Ámde az átalakításhoz, a betegség gyógyításához orvosra lenne szükség; egy vezető egyénre, a ki éppen kiváló egyéni tulajdonságainál fogva a bajon radikálisan segíteni tudna.

Mi nem keressük senki kegyét; függetlenségünk megen-

gedi nekünk az őszinteség fényűzését; bókokat sem pazarolunk, hizelgéseket se osztunk érdemtelenül, de itt, ebben az esetben őszintén valljuk, hogy társadalomunk betegségét az volna első sorban hivatott gyógyítani, aki azt nemcsak felismerte, de a nyilvánosság előtt rámutatni is elég bátor volt.

Minden eszmének apostolokra van szüksége, hogy a köztudatba átplántálódjék; a társadalom tömörítése, fellendítése nemcsak szűken határolt helyi érdek, hanem a legeminensebb hazafiai kötelesség, mert az egészséges társadalomból fakadhatnak ki csak a legerősebb nemzeti erények.

Ez eszmének szolgálatában óhajtanók mi első apostolként üdvözölhetni Dr Várentsik Ferencet, a ki a bajt bár felismerte, de mégsem a gyökerénél kezdte irtani.

Ne idegenkedjék a vállalkozás nehézségétől; tegye meg ő — a hivatott — a legelső lépést és csakhamar meg fog győződni, hogy nem hálátlan feladatra vállalkozott és meg fog győződni hogy ez az út vezet legbiztosabban az emberek szívéhez, lelkéhez, szeretetéhez és tisztelétéhez...

Deréki Antal.

Szentháromság vasárnapján.

Nagy lángelméjű tudós sétál a tengerparton. Mély gondolatokba van merülve:

— A tudatlanok az égbe törnek és mi, tudományunk dacára, a földön ide-oda vándorzogunk...

— Miképpen lehet: egy az Isten és mégis három személy?

A tudós merészen a napba néz, de vakító fényétől megszedülve, le-süti szemeit.

És ime, a büszke férfi figyelmét egy szokatlan látvány köti le:

Kis gyermek ül a tenger partján játékba merülve. Kis gödröcskét ás, melybe egy kagylóval, a tengerből meritett vizet töltögeti...

A tudós mosolyogva nézi a gyermek játékát.

— Fiam, nemde fogsz hagyni egy kis vizet a tengerben? Talán csak nem mered mind bele a gödröcskébe?

— Nekem könnyebb volna az egész tengert a gödröcskébe belevinni, szólt a gyermek, mint neked azt a nagy titkot megfejteni, melyen most is töröd véges elmédet.

Erre a legendai kedves kép eltűnt.

A tudós, Szent Ágoston hippói püspök volt, ki a negyedik század-

ban harmincöt évig a keresztény életnek központját, lelkét alkotta Afrikában.

A mély titok pedig, mely elméjét foglalkoztatta a *Szentháromság* tana volt, mely a keresztény hit első és legfőbb alapágazata.

A mai nap Szentháromság vasárnapja.

Ezzel a nappal az egyházi év husvétii időszaka véget ér. A délelti istentisztelet alatt a Boldogságos Szűz tiszteletére énekelni szokott „Mennyeinek királyné asszonya” (Regina coeli) helyett ezentúl egész advent első vasárnapjáig a „Mennyország királynéja, irgalmasságnak szent anyja” (Salve regina), a tizennegyedik századból eredő mély érzelmi ének fog hangzani a templomok szent falai között.

Ez a két ének adott motívumot sok egyházi zeneirő legnagyobb, legmagasztosabb szárnyalásához.

Jézus tanítványainak meghagyta, hogy elmenvén az egész világra, tanítsanak minden nemzetet, megkeresztelvén az Atyának, a Fiunak és a Szentlélek Istennek nevében. Ez idő óta az egyház a Szentháromságot — a keresztvetésben, a szentségek kiszolgáltatásában, könyörgéseiben és szertartásaiban — eme dicsőítő záradékkal vallja: „Dicsőség az Atyának, Fiunak és Szentlélek Istennek.”

A római egyházban sokáig nem volt különös nap szentelve a Szentháromságnak. Mert hiszen minden imában és egyházi aktusban szerepelt a Szentháromság mély tisztelete. Csak a kilencedik századtól fogva terjedt el egyes egyházakban. Végre a tizennegyedik században az Apostoli Szentszék is elfogadta.

Szentháromság! Minden emberi elmét felülmuló titok, melyhez csak a szív alázatos érzelmeivel közeledhetünk.

Mélységes titok, melylyel úgy vagyunk, mint a nappal. Világosságát látjuk, melegét érezzük, de szemünk vakító fényébe nem nézhet...

„Kimérte Isten a tudás határait,
Embertől elfödé mélységes titkait,
A megadás szelid nyomán
Kél a valódi tudomány!” (Tárkányi B.)

Nem is a büszke észhez beszéltek, hanem az édes megnyugvást kereső hit gyermekéhez.

Szent Ágoston nyugtalan lelkével keresett Istenemet megtalálom a legutolsó fűszálban, a legkisebb por-szemben és a matematikai törvények szigorúan kimért pályáin haladó óriási világtestekben. Ubi est lex, ibi est legislator. Hol törvény van, ott törvényhozó is van.

— Adjatok egy rovarszárnyat, kiáltott fel Linné, a nagy tudós és én bebizonyítom, hogy van Isten!

Van Isten! E hittel milliók boldogságának temploma épül fel. Az élet szebbé válik, küzdelme elviselhetőbb, bűja enyhébb lesz...

Van Isten! E hittel születnek a mártírok. Diadalmaskodik az élet az enyészeten...

Van Isten! Hozzá esdünk, mikor utolsó falat kenyerünket keressük. Hozzá könyörögnek népek és nemzetek, midőn végzeteljes események előtt állva, a sors a *lenni* és *nem lenni* nagy kérdését dobja lábaik elé.

A magyar költő szavai is szívünk-höz találhatnak:

„Isten, kit a böles lángesze föl nem ér,
Csak titkon érző lelke óhajtván sejt!
Léted világít, mint az égő nap,
De szemünk bele nem tekinthet!”

Hiszek az Istenben! Mert van Isten!...

Fülei Szántó Lajos

Közigazgatási bizottsági ülés.

Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága szerdán e hó 10-én tartotta rendes havi ülését a vármegyeház kistermében Ugron Ákos főispán elnöke mellett, aki miután a jelenlevőket üdvözölte az ülést megnyitja. Az alispáni jelentés szerint beérkezett 627 ügydarab, elintéztetett 531, hátralékban maradt 91; május hónapban kiadott 70 utlevél. Gálffy István fenyédi jegyző fegyelmi ügyét a főszolgabírónál meggyorsította és mielőtt az iratok és a kir. ügyész véleménye is beérkezik, az ügyet soron kívül elfogja intézni.

Jelentés felolvasása után gróf Mikos János szólal fel a bögözi malom ügyében; ezzel kapcsolatban Ugron Zoltán általában a malmok megváltása által a Küküllő völgyének ármentesítését és rendezését sürgeti. Dr Mezei Ödön rámutat a vármegye tartozásai convertálásának köteletségére, melyet ezelőtt 2 évvel csak azért halasztottak el, mert a pénzügyi helyzet akkor és azóta is kedvezőtlen volt; most azonban a pénzügyi helyzet javulásával, a megye tartozásainak rendezését elodázhatatlannak tartja. Dr Valentsik Ferenc elősőbbben a vármegyei nyugdíjalapról szól, mely már most sem fedezi a szükséges kiadásokat és felszólítja alispánt, hogy a helyzet szanalását köteletségének tartsa; majd kifogásolja az árvászéki helyiségek festésének hitványságát és kéri vajjon alispán az illető iparostól átvette-e hivatalosan a helyiségeket? Továbbá társadalmi uton arról értesült, hogy Fábrián József fausztatási engedélyt kért, melynek sürgős megadását már csak azért is javasolja, mert ezáltal a faárak lényegesen alább szállnának, a mi különösen a szegényebb sorsú népre volna áldásos hatással. Végül Udvarhely városában, a tagosítás alkalmából szükséges telekkönyvi átalakítások még nincsenek keresztülvive és ez ügyben az igazságügyminiszterhez felírni szerfelett kívánatosnak tartaná.

E kérdések mindegyikéhez Ugron Zoltán, dr Mezei Ödön és még mások is hozzászólottak és az alispán felvilágosító, részben megnyugtató válaszai után, jelentését tudomásul vették, kivéve Ugron Zoltánt, aki a jelentésben nem látja a választ mult interpellációjára a lövétei körjegyző ügyében; ehhez a tárgyhoz még gróf Mikes János is hozzászólott; azonban az alispán az ügy egyenes és őszinte megvilágítása után feleslegesnek találja a maga részéről a fegyelmi eljárás megindítását, mindamellett, ha az erre illetékes forum alapot és címet találja, ő nem igyekszik annak útját állani és erről a jövő ülésen jelentést fog tenni.

Az árvászéki jelentést minden meggyezés nélkül tudomásul vették.

Dr Lengyel József tisztii főorvos jelentése szerint, a közegészségügy a megyében, Udvarhely város kivé-

telével, általában kedvező, a városban ugyanis a kanyaró járvány jellege megmaradt és e miatt a védhímlőoltást is későbbre kellett halasztani. A kö- és agyagipari szakiskola növendékei között 15 nap alatt 7 hasihagymáz- eset merült fel, az óvintézkedések ez irányban megtették. A hatósági és magánorvosok bejelentettek 99 betegségi esetet, 153-al kevesebbet, mint áprilisban. A megelőző hónapról maradtakkal együtt gyógykezelés alatt állott 190 heveny fertőző beteg, meggyógyult 138, meghalt 19, gyógykezelés alatt maradt 33, tehát 63-al kevesebb, mint április végén. A közkórházban ápolatott 252 beteg, meggyógyult 115, javult 27, gyógyulatlan távozott 7, meghalt 5, ápolás alatt maradt 98 beteg. A kórházban ápoltakon kívül hasihagymázban szenvedett 15, meggyógyult 7, ápolás alatt maradt 8. A jelentést tudomásul vették.

Kuliszeky Ernő kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a nemzetiségi iskolákon a magyar felírások már alkalmaztatnak, a himnusz szövegét és hangjegyet feltüntető fali táblákat, valamint a magyar címert az összes iskoláknak megküldte. Az elmúlt hónapban 11 nap alatt 25 osztályban vizsgálta a tanítást. Dr Mezei a székelykereszturi tanítóképző intézet elhelyezésére nézve tesz kérdést, mert úgy van értesülve, hogy Marosvásárhelyt erős agitáció folyik az intézet elnyerésére. Mielőtt bárki is felszólalhatott volna, elnöklő főispán kijelenti, hogy legközelebb a fővárosban a közoktatásügyi kormánytól, azt a már korábban is tett megnyugtató értesítést nyerte, hogy a mennyiben a tanítóképzőnek Székelykeresztúron való megmaradásának bármely akadálya lenne, az intézetet mindenesetre csak Székelyudvarhelyre helyeznék át. Ezek után a jelentést tudomásul vették.

Stratzinger Emil kir. pénzügyigazgató jelentéséhez elősőbbben dr Valentsik Ferenc szólalt fel, aki rámutatva a város általános beteges társadalmi viszonyaira, ezeknek elmergesedését még inkább abban látja, hogy a pénzügyi tisztviselők között sincs meg a collegialis egyetértés és összhangzat és ezért már eddig is kilenc tisztviselő kérte más városba való elhelyezését és bár tudja, hogy a köztisztviselőben álló pénzügyigazgató ennek legkevesebbé sem oka, mégis sérelmesnek tartja a város reputációjára, ha ilyen rossz hírek terjeszhetnek felőle. Stratzinger Emil pénzügyigazgató válaszában kijelenti, hogy neki az ilyen tömeges áthelyezési kérvényekről nincs tudomása, mindössze két tisztviselőt ismer, a kik saját és családjaik jól felfogott érdekében az áthelyezéssel járó előléptetésre a lépéseket megtették, egyebekben pedig kéri a felszólalót nevezze meg a még tudott hét egyént vagy nyujtsa be hozzá az iránti észrevételeit írásban, mire ő a jövő ülésen megadja majd a választ.

Dr Kovácsy Albert, általános helyeslés mellett az állami tisztviselők lakbéré felemelése érdekében szólal fel és indítványozza, hogy ez irányban a kormányhoz felírjanak, hogy a helyi drágasági viszonyokra való tekintettel a tisztviselők lakbérének 1 fokozattal való felemelését engedélyezze. Szobotka Rezső főmérnök és Stratzinger Emil p. ü. igazgató megleg szavakban megköszöni tiszt-

viselőtársaik nevében a humanus indítványt, melyet az ülés is magáévá tett. A kir. ügyészi jelentést tudomásul vették.

Szobotka Rezső kir. főmérnök jelentését Ugron Zoltán és gróf Mikes János felszólalásai után tudomásul vették.

Zonda József főállatorvos jelenti, hogy az állategészségügy elég kedvező, kivéve a sertésállományt, melyben gyakran fordultak elő megbetegedések; Székelyudvarhelyen a veszettség megszűnt. A jelentésnél Ugron Zoltán ismét kifogásolta az apaállatok elégtelenségét és erre nézve bizonyítékul még egy hozzá intézett magánlevelet is olvasott fel. Az alispán szintén osztozik felszólaló véleményében, azonban most már nyár közepén, különösen az apaállatok szertelen drágasága miatt ezen segíteni nem lehet, jövőre azonban feltétlenül reá fordítja minden figyelmét.

Daniel Lajos távolléte miatt Szabó Gábor tb. főjegyző olvasta fel a közigazgatási jelentést, melyet néhány rövid felszólalás után tudomásul vettek.

Szabó Gábor, Szabó Endre és Tompa László, valamint dr Keilh Ferenc soron kívül tett előterjesztéseiket egyes módosításokkal, ugyszintén a kir. tanfelügyelő és pénzügyigazgató későbbi jelentéseit tudomásul vették. A tárgysorozat kimerítetlően, elnök déli fél 1 órakor az ülést be-rekeszti.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Rp. Keserű labdacok a Bömbölde** részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Harangoznak a toronyban,
Rémület van a városban,
Tüzes láng csap fel az égre,
Szaladnak a nézésére.

Hol oly sok szép bankett folyt le
Azt a tüzláng most elnyelte
Tűz emésztett, víz pusztított
A hol eddig csak bor fogyott.

A hol enyhült torkunk szomja
Azt most a víz árasztotta.
Rémis sötét éjszakába
Világított a tüzfáklya.

A korcsmáros búsan ballag,
Egy szót se szól most, csak hallgat;
A ki bajt hozott nyakára
Verje meg az Isten átka!
Mert most az övé a kárja...

Dr Veritás.

— **A képviselőház szerdai ülésén** a vasuti beruházások tárgyalása folyamán Sümegi Vilmos rövid, de tartalmas felszólalásában rámutatott, hogy a régi kormányzati rendszer teljesen elhanyagolta a vasuti közlekedés szempontjából a Székelyföld forgalmi és gazdasági érdekeit. Az egész nagy székely területet alig szeli át egy pár vicinális vonal, az állomások rossz karban vannak, gyorsvonatok vagy általán nem közlekednek vagy rossz összeköttetést kapnak; végül kérte a kormányt, hogy a jövő nagy beruházásoknál legyen gondja a székely vasutak elhanyagolt ügyére és igyekezzenek a bajokat — a hol leginkább jelentkeznek — orvosolni. A meleg hangú beszédet élénken megtapsolták. Végtelenül sajnáljuk, hogy a jelenleg Tusnádon tartózkodó dr Nagy György nem vehetett részt az ülésen, mert különben megvagyunk győződve ő is felemelte volna szavát a székely vasutak érdekében. A csütörtöki ülésben alig akadt már néhány horvát képviselő, a kik a tárgyhöz szólottak és az elnök a vitát csakhamar bezárta. Azután Szerényi József államtitkár beszélt nagy figyelem mellett és kijelentette, hogy a vasuti politikában a decentralizációt fogja követni és gondoskodik

arról is, hogy a forgalomban zavarok ne álljanak be. A Székely vasutakra nézve megjegyzi, hogy a most felvett beruházásokban is már 20 millió van e célra felvéve; a székely vasutak is belefognak kerülni a körvonalba és gyorvonatokat is fognak kapni. Szünet után részleteiben is letárgyalták és elfogadták a javaslatot.

— **Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület** június havi választmányi ülését 11-én tartotta a vármegyei ház kistermében Ugron Ákos főispán elnöklése mellett. A nagy számban összehgyült választmányi tagok élénk érdeklődéssel tárgyalták az elé került fontos gazdasági kérdéseket. Ujszékely község köztenyészetebe bevehetőnek véleményezték a berni szienenthali szarvasmarhát, ugy Kányádnak is engedélyezhetőnek vélték a jorkshirei sertésnek a köztenyészetre való behozatalát. — A közigazgatási bizottság megkeresésére a választmány kimondta, hogy a vármegye minden járásában kívánatos volna egy-egy gazdasági ismétlő iskola beállítása, de mert egy községe sincs a vármegyének azon helyzetben, hogy az állam által megkövetelt áldozatokot e célra megkaphatná, indítványozta, hogy kerestessék meg a vallás és közoktatásügyi miniszter öngyméltósága, miszerint legalább egy községben — Vargyason — létesítsen saját tarczaja terhére egy ilyen iskolát. A kecske legeltetésre vonatkozó szabályrendelet tervezet Cirmes Bálint, Balácsi Sándor, Fás Gyula és Hlatky Miklósból álló bizottságnak adatott ki véleményezés véget. Élénk érdeklődéssel tárgyaltattott a hernyók kártétele és az a körülmény, hogy az aranka még az oly helyeken sem irtatják, a melyek közvetlen a vasut és országut mellett fekszenek, miáltal a vármegye lakosságára kiszámíthatatlan kár hárul. Ajánlja az egyesület az alispánnak, hogy minden községben az illetékes hatóság által tüzessen ki 2—3 napot, amelyen a község összes lakossága férfiak, nők, gyermekek a hernyók második generációját pusztítsa, a tisztításban részt nem vevők és a kiknek fain bizonyos határidőn túl fészkek találtak, szigorúan büntetessenek. Az aranka irtás ellenőrzésére is az alispán felkérte. A hógyészi vásáron fejős teheneket vásárol az egyesület tagjai részére. Felhívják a tagok, hogy a menyinyben ily tehenekre reflektálnak — az ár két év alatt fizetendő fél éves utólagos részletekben — ebbeli igényeket a titkárnál jun. 25-ig jelentsek be. A tehenek a jelentkezők között a jelentkezés sorrendjében adatnak ki, a jelentkező köteles átvenni a sorshuzás által neki jutandó állatot, amennyiben az illető maga is kimegy Hógyészre, ott maga vásárolhat tetszése szerint. Azon tagok, kik tehenek árával hátrálékban vannak es tartozásaikat június 20-ig nem rendezik, beperelhetnek. Tudomásul vetették a Magyar Gazda Szövetség közgyűlési meghívója, a XII. hadtestparancsnokság és a VI. honvéd ker. parancsnokság anyag szükségleteire, a risza bogár irtására vonatkozó hirdetmény és az a tény, hogy a nagyméltósági földmívelésügyi miniszter az egyesületnek 1600 K segélyt adományozott, de a vármegye segélyt nem adhat. A bikakiállítás szín építése elmarad addig, míg a székelykeresztúri vásártér ügye el nem intéztetik. Az erdélyi gazdasági egyesület megkeresésére felirat intéztetik a földmívelésügyi miniszterhez, melyben kerik, hogy a Romániában való legeltetést lehetővé tevő rendeleteit vonja vissza.

— **A helybeli „Székely Társaság” választmánya** e hó 11-én csütörtökön este fel 8 órakor tartotta ülését a vármegyei ház kistermében Mátéffy Domokos elnöklése mellett; az ülésen jelen voltak: Mátéffy Domokos elnök, Dr Paál Árpád titkár, Spaller József pénztáros, Dr Kovácsy Albert, Soó Gáspár, Barcsay Károly, Dereki

Antal, Duka András, Biró János, Nagy János, Szabó József, Balázs Károly, Péter József. Elnök a megjelenteket szívélyesen üdvözölve, felolvassa a „Székely Szövetség” választát a Társaság meghívására; az aug. hóban tartandó nagygyűlés megtartására a vármegyei ház disztermet jelölték és azt az alispántól e célra kikérni határozták.

A vendégek érkezési ideje augusztus 23-án délután 2 órakor; a város nevében Gotthárd János polgármester, a „Székely Társaság” nevében Mátéffy Domokos elnök, a helybeli sajtó nevében Dr Kovácsy Albert országyűlési képviselő fogadja és üdvözli az érkezőket; elszállásolás után egy órai pihenő, majd tetszés szerinti kirándulások a Solymossy és Gergely-féle, valamint a szejkai fürdőre; este 8 órakor ismerkedési estély. Augusztus 24-én d. e. 9 órakor a „Székely Szövetség” és az erdélyi hírlapírók nagygyűlése a vármegyei ház disztermében. Vármegyénk részéről a következő nagyfontosságú tárgyak kerülnek előadásra. 1. Udvarhelyvármegye közlekedési viszonyai. Előadó: Dr Paál Árpád. 2. Udvarhelyvármegye ipara és kereskedelme. Előadó: Solymossy Endre. 3. Udvarhelyvármegye népoktatása, tanügye, előadól egy helybeli tanintézet köztisztviselői álló egyénisége kerendő fel. 4. A hírlapírók gyűlésének célja; elődó jelölésére a „Székely Szövetség” kéri fel.

A nagygyűlés után közeled, melyet a „Székely Társaság” a vendégek tiszteletére rendez. Délután a kiállítás megtekintése; a kiállításra a m. kir. állami kő- és agyagipariskola helyiségei találtak legalkalmasabbnak és ezeknek átengedését határozták kérelmezni.

Este műsoros táncestély, a „Budapest” szálloda nagytermében

A második napon augusztus 25-én kirándulások a közeli vidékekre és pedig: I. csoport Homoródra, Lóbogó és Dobogó fürdőkre, a szentkereszt-i hánorba és a Székely Szelterszhez. Az első csoport vezetésére felkértek Dr Demeter Lőrincz főszolgabíró, Lánckzy József bányagazgató és Szabó Nándor szolgabíró.

II. csoport. Korond, Parajd, Szováta, vezetésére felkértek: Dr Kovácsy Albert országy. képviselő és Pálffy Jenő szolgabíró.

Ez volna nagyjában a program, melyet Dr Kovácsy Albert, Soó Gáspár, Dereki Antal, Nagy János és még többek hozzájárása után, az ülés folyamán megállapítottak és a marosvásárhelyi „Székely Szövetséggel” közölni határozták. A részletekre nézve persze sok elintézni való maradt, erre abban történt megállapodás, hogy a választmány permanenciában marad és a műsor kivételére majd a legközelebbi ülésen bizottságokat választ. Az ülést a váratlanul keletkezett tüzeset némileg megzavarta, de azért néhányan lelkesen kitartottak majdnem 10 óráig, mikor elnök az ülést beakasztotta.

Mint értesülünk a marosvásárhelyi „Székely Szövetkezet” szerdán este tartott ülésén elhatározta, hogy felhívja Fenyvessy Soma országyűlési képviselőt, hogy a székelyudvarhelyi kongresszuson előadást tartson az erdélyi birtokpolitikáról és javaslatot tegyen a magyar birtok megmentésére. László Gyula az ipartörvényjavaslato fogja ismertetni. Lajos Dénes pedig a vándor szabad lyceumok föllállításáról tart előadást.

— **Tüzeset.** Csütörtökön este körülbelül 8 órakor a Papp Zakor József udvarán álló kocsiszin teteje, eddig ismeretlen okból kigyulladt és mikorra észrevették már lángokban lobogott. A vármegyei ház kistermében éppen akkor ülésezett a Székely Társaság választmánya, a színházba járó közönség is már javarészt az előadáson volt; a harangok rémes kongása azonban felverte a város egész lakosságát, mely seregestől tödult a vész színhelyére. A tűzoltóság, kato-

naság is kivonult és ezek segélyével, meg Jakobos György feláldozó munkájával, a ki saját permetező tüzfecskendőjével vett részt az oltásban, a tüzet csakhamar sikerült lokalizálni, ugy, hogy szerencsére nem terjedhetett és nagyobb károkat nem okozhatott. Tíz óra felé már csak a tetőzet füstölő romjai gözölögtek. Mint minden tüzvész alkalmával, ugy ez esetben is gyujtogatásról mesélgettek az emberek, de bizonyosat ez ügyben még nem derítettek ki.

— **Áthelyezés.** Péterffy Albert oklándi járásbíró, 6 felség a székelykeresztúri járásbíróshoz, járásbírói minőségben helyezte át.

— **Doktorátus.** Lányi Imre, Lányi m. kir. postafelügyelő fia, a jogtudományi doktorátust a kolozsvári egyetemen jó sikerrel letette. Gratulálunk a derék, szorgalmas ifjunak és további működéséhez is sok szerencsét kívánunk.

— **A székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium** folyó évi június hó 14-én délelőtt fél 10 órakor az intézet tornacsarnokában tartja tanévzáró ünnepélyét.

— **A helybeli áll. kő- és agyagipari szakiskola** ifjuságának önképző köre f. hó 11-én d. u. évrzáró gyűlést tartotta, melyen az intézet csendes, de összetartó jellege, igazi komoly munkára törekvő akarata minden tekintetben kifejezésre jutott. Az önképzőkör lelkes vezető tanára Spaller József őszinte megható beszédben bucsuzott el a negyedéves tanulóktól, a többieket pedig lelkes, odaadó munkásságra buzdította. A program egyéb pontjai az ifjusági dalkör éneke, két szavaltat, egy felolvasás volt, mely után az ünnepélyen megjelent vendégek, a tanári kar és ifjuság a hallottak hatása alatt oszlott szét.

— **Erdélyrészi vásárok.** Hétfőn e hó 15-én Betlen, Dobra, Etéd, Gyergyószentmiklós, Magyargorbó, Marosilye, Márpod, Mezőbodon, Monora, Nagybaczon; 16-án Kőröspatak, Magyarnagyzsombor, Zeletna; 17-én Bányon; 18-án Szászbanyicza; 22-én Székelyudvarhely, Marosvásárhely, Nagysink.

— **Papvilasztás.** Gyergyóújfalu tekintélyes hitközsége a pünkösdi harmadnapján megtartott választás alkalmával Gáspár János lövétei plebánost nagy többséggel első helyre lelkészévé választotta meg. Amennyire örülünk a választásnak, annyira fájjaljuk az illetőt, kiben vármegyénk egy tekintélyes papját és törv. hat. tagját veszítjük el.

— **A székelyudvarhelyi reform. kollégium** f. hó 14-én vasárnap d. u. 3 órakor az intézet tornacsarnokában tartja meg jutalmazással, zene- és énekpályázatokkal kapcsolatos évrzáró ünnepélyét rendkívül érdekes műsorral.

— **Szakiskolánk kiállítása.** A helybeli áll. kő- és agyagipari szakiskola rajz- és mintázási kiállítása folyó hó 14—21-ig van nyitva, mely méltóan számol be kitűzött munkásságáról és felkarolja mindkét szak szakirányu tanításának anyagát. Hiszen nem képzhetők el iparág szak-szerű rajztanítás nélkül, sőt a mi két szakunkon okvetlenül és nagy buzgalommal kell tanítani a mintázást is. Ha most mérlegeljük azt a tudást, melyet a szakoktatás fegyelmzett és minden ízében a legmodernebb eszközökkel és tanítási móddal ad meg minden egyes növendéknek, lehet modunk arra, hogy ítéletünket megteheszük aziránt, mennyire fontos és okvetlenül szükséges a mai igényeknek megfelelő ipari életben a szakiskolák népesítése és figyelembe vétele. Ez intézet évente rendezett eddig is hasonló kiállításokat, azonban a közönség csekély érdeklődése miatt, csupán az érdeklődő szakemberek elismerésére szorult. Nem árt meg ha a laikus nagyközönség is betekintést szerezhet az intézet belső életébe, és bizonyára

méltányolni fogja azon törekvést, mely egyáltalán nem külső sikerekre, hanem igazi belső tartalomra van építve. Az intézet kiállításán be van mutatva a mértan, ábrázoló mértan árnyéktan, szabadkézi rajz, kő- és agyagipari szakrajz, írásrajz és mintázás tanítási menete, mely különböző irányok szak-szerű és egységes csoportosítása anynyira feltűnően van rendezve, hogy nehézség nélkül magyarul szolgál a kiállított anyag arról, mennyire komoly és nagy munkát igényel egy modern iparos nevelése. Kritikát egyébként nem mondunk, hanem meggyőződést szerezhet a nagy közönség, melyre az ítélet megadását bizzuk.

— **Hármas esküvő.** Kovács Antal süköi pénztárnok és felesége Derzsi Lina pünkösdi másodnapján két fiát és egy leányát kísérté szülői áldásával házasságuk alkalmából. Kovács Domokos csendőrörserzető, lekencei őrsparancsnok Bános Karolinával, Péter Lajos helybeli lakos nevelt leányával; Kovács József süköi földmives Kis Ágnessel, Kis Ferenc süköi lakos leányával, Kovács Ida Krassovszki Gyula romániai lakossal, a román király alkalmzattalja lépett házasságra. Mind a három esküvő Süköben folyt le s a házasulókat Bod Károly nyug. tanár, ref. lelkesz áldotta meg.

— **A „Székely Társaság” t. tagjaihoz.** A társaság választmányának csütörtökön tartott ülésének határozatából az Elnökség ez uton kéri fel azon t. társasági tagokat, a kik taggyűlésre ivatek átvenni szives kedtek, hogy ivatek — akár sikerült tagokat gyűjteni, akár nem — ismerjék kötelességüknek Spaller József pénztárosnak a legrövidebb idő alatt, de legkésőbb csütörtökig e hó 18-ig beadni, hogy végre a társaság taglétszáma es névsora megállapítható legyen. Ujabb jelentkezőket is szeretettel látunk és ezek is sziveskedjenek belépésüket Spaller József tanárnál jelenteni.

— **A „Székely Dalárda”** folyó hó 7-én megtartott setahangversenyen felülfizettek: Gróf Mikes János 4 K, Solymossy Endre, Rösler és Gabor 3—3 K, Dereki Antal, Szabó András, Pásek Viktor, Tóth Gyula 1—1 K, Paróczai Mátyas, N. N. 40—40 f, Incze Károly 30 f, Valentsik Albert 20 f, összesen 15 K 30 f. A felülfizetőknek ez uton mond hálás köszönetet a Székely Dalegylet.

— **Sajtóhiba.** „A korondi esetről” cím alatt lapunk vasárnapi számában megjelent közleménybe három végzetes sajtóhiba csuzott be, melyet ezennel helyreigazitunk. „Az egyházi közegnek” kezdetű sorban „1893” helyett „1895” olvasandó; „Az 1894 évi XXXI t. c. helyett 1884 évi van tévesen szedve és „ünnepélyes jellegnek” helyett „ünnepélyes jellegzés” csuzott be, a mi a mondatnak, a szándékoltnál más értelmet ad.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

6248—908. tkvi. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906. évi július hó 6-án 14114—906. sz. alatt elrendelte, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint tkvi hatósághoz tartozó Székely Magyaros község tkjveben felvett mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi XXIX. t. c., az 1889. évi XXXVIII. t. c. és az 1891. évi XVI. t. c. cikke a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás es ezzel kapcsolatosan a telejkönyvi bejegyzések helyesbítése foganatosítsassék.

E célból a helyszini eljárás Székely-Magyaros községében 1908. évi július hó 15-ik napján fog kezdődni. Ennélfogva felhívják:

1. Mindazok, kik a telejkönyv-könyvekben előforduló bejegyzésekre

nézve okadatolt előterjesztést kívának tenni, hogy a kiküldött bizottság előtt a kiküldött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmatlanok, kik a kiküldött bizottság előtt a kiküldött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

3. Azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb

jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, azaz az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhelyt, 1908. évi június hó 6-án.

Gyarmathy Ferencz,
kir. törvényszéki bíró.

Tüzifa eladás.

Egy kocsis kitűnő fiatal felvágott bükk tűzifa, házhoz szállítva, bármely időben 10 koronáért kapható Fábrián József gőzfűrészében Székelyudvarhelyen.

Szám 593—908. kj.

Szentegyházasfalvi körjegyző.

Bolt- és kocsmahelyiség bérbeadás.

Alólírott község előjárósága közhírré teszi, hogy az állami utmentén lévő s tulajdonát vépező bolt és kocsmahelyiség a legtovább ígérőnek 1908. június hó 18-án délután 2 órakor a község házában haszonbérbe fog adni 3, esetleg 6 évi időtartamra. — Kikiálltási ár 200 korona. Megjegyeztetik, hogy az italmérés engedély elnyerésért a kellő intézkedések megtételtek.

Kápolnásfalva, 1908. május 31-én.

Both Lázár, bíró.

Menyhárt János, kjegyző.

A párisi világkiállításán bronzéremmel, Marosvásárhelyen ezüstéremmel, a debreceni szakkiallításán aranyéremmel, a tordai védőegyleti kiállításán arany oklevéllel, az Országos Iparegyesület által díszdíszítéssel kitüntetve.

Kész cipők legnagyobb raktára Orbán, Nagy és Tamás cipészüzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 2. sz. (Flórián-ház).

Legnagyobb választékban, általánosan elismert legjobb és legcsinosabb kivitelben kaphatók mindenféle kész cipők urak, hölgyek és gyermekek részére. Ugyiszint elvállalnak minden szakmába vágó, legkényesebb igényeket is kielégítő megrendeléseket, javításokat teljesen versenyképes árak mellett. Vidéki megrendelések találó használt cipők beküldése után legfontosabban és gyorsan utánvét mellett esz. közölletnek. Nem alkalmas árak készséggel visszavételnek és kicseréltetnek. Készítményeinkért cégünk országosan jó hírneve kezéskedik. Szíves partfogást kér és az eddigi bizalomért halás köszönettel mond

Orbán, Nagy és Tamás cipészüzlete Sz.-udvarhelyt.

Ropogós cseresznyét.

élvezésre és befőzésre; Pósmétét (egrest) nagy szeműeket postakosaránként 2 K 40 f.; üvegszemű nagy meggyet befőzésre és rétesbe 3 K; kajszi barack remek szép példányok június 15-től szállítva, befőzésre és lekvárnak való 2 K 40 f.; — Főzelékek vegyesen, u. m.: ugorka, tök, fejes- és kelkáposzta, cukorborsó, vajhab, kalaráb, zöldpaprika — csatlított postakosaránként 2 K 80 fillér. Ismét-eladóknak külön árajánlat.

Gyümölcskivitel 155. Csongrád

Használt, de jó karban levő

KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily gyártmányt, rendelék. Mindenféle kerékpár alkatrészt raktáron tartok. KELEMEN LAJOS, épület- és műlakatos Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 20. sz.

Hengerműmalom meggyítés!

Ezennel értesitem a t. örlető közönséget, hogy Székelyudvarhelyt (a vasuti állomással szemben) a Bethlen-utca és Bálint-utca sarkán levő saját telkemen műmalmomat modern automatikus gépekkel teljesen ujonnan, minden kívánalomnak megfelelően felszerelve, megindítottam.

Automatikus műmalmomban mindenféle gabona őrltetik. A buza tisztítása otthon felesleges, mivel a legüszkösebb gabonát is legjobban és legtakarékosabban kitisztítja, miután az által a liszt erősebb és világosabb színt nyer. Minden t. örlető becses tudomására hozom, hogy a műmalmomban készült liszt feltűnően szaporul az őrlés után, ennél fogva a t. örlető közönség érdekében áll, hogy többféle lisztnek, az őrlési zavarok kikerülése végett, üres zsákokkal is rendelkezék. Biztosítom előre is az igen t. örlető közönséget, hogy nálam az előállított őrléménnyel, valamint a tisztességes vámolás tekintetében meg lesz elégedve. Szíves partfogását és támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Agoston Béla, műmalom-tulajdonos.

A gabona-neműek be- és hazaszállítására a t. örlető közönség részére fogatot tartok.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-T.

Székelyudvarhelyen a fő-, valamint a székelykereszturi s oklándi fiókindezetnél a betétek utáni kamatlábat 1908. július hó 1-től számítva, további intézkedésig 4 százalékban állapította meg adómentesen. (A tőkeamat adót az intézet sajátjából fizeti.) Kölcsönöket ad váltókra és betáblázott kötelezvényekre évi 7 százalékos kamattal és lejáratonként 20 fillér díjszámítás mellett. (Ez idő szerint.)

Bevált sorsjegy- és értékpapir-szeivényeket.

Székelyudvarhely, 1908. június hó 10.

Az Igazgatóság

Képes levelezőlapok, finom hazai levélpapírosok dobozokban és doboz nélkül nagy választékban kaphatók

BETEGH PÁL

könyv-, zenemű- és papírkészítésében Székelyudvarhelyt

Névjegyek izléses kivitelben készíttetnek

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióznak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhírnél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsölésével söléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevasárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Buzáját ne adja el senki

addig mig velem nem érintkezett. A t. termelő gazdáknak szíves tudomására hozom, hogy műmalmomban szép tiszta buzát bármikor és bármily mennyiségben Székelyudvarhelyt az elmúlt keddi

piaci árakban meg- és átveszek.

E kedvezményen a t. örlető közönségnek azon előnyt óhajtom nyújtani, hogy eladó gabonájával ne kelljen a piacra való hozás által külön időt vesztegetnie, hanem amikor öröltetni jön, műmalmomban eladó buzáját is azonnal megfelelő áron értékesíthesse. Megvagyok győződve, hogy a n. é. gazdaközönség belátja a sok időt és előnyt biztosító eljárásom kedvező voltát s újabb áldozatkészségemet méltányolva, törekvésemben továbbra is nagybecsű támogatásában részesít. — Teljes tisztelettel:

Fábrián József gőzmalom- és gőzfűrésztulajdonos.